

List za koristi delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsega kar producirajo.

This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

Entered as second-class matter, Dec. 8, 1907, at the post office
at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4008 W. 31. Str., Chicago, Ill.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!

na številko v oklepaju.
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prileplje-
nega spodaj ali
na ovitku. Ako (390)
je številka
tedaj vam s prihodnjo
številko našega lista po-
teče naročnina. Prosi-
mo, ponovite je takoj.

Štev. (No.) 389.

Chicago, Ill., 23. februarja (February) 1915.

Leto (Vol.) X.

Izjava.

Po slovenskih časopisih v Ameriki se javljajo
oklici za ustanovitev Slovenske Lige.

Predlagatelji, tu posamezne osebe, tam kak-
šno društvo, označujejo za nalogo Lige "osvobo-
ditev slovenskega naroda", "narodno avtono-
mijo", "združitev s Hrvati" i. t. d., vse brez
jasne definicije in brez preciziranja pojmov.
Imenujejo se častni odbori, izdajajo se znaki,
zahteva se nabiranje denarja. Ljudstvu se preti,
da bo odrešen narodni značaj vsem, ki se ne po-
kore, zlasti ki ne sežejo v žep.

Vsi s to zadevo spojeni oklici mrgole bomba-
stičnih fraz, izražajo pa usmiljenja vredno ne-
poznavanje realnih razmer, otroško fantazijo
in brezvestno površnost. Narodu objubljujejo re-
šitev njegovih velikih vprašanj z enostavno depu-
tacija, ki jo bodo meni nič tebi nič poslali na
prihodnjo mirovno konferenco, o kateri še nihče
ne ve, kdaj da bo, kje bo, s kakšnih razmerah bo,
vpričo kakšnih vojnih rezultatov bo, v kakšni
sestavi bo in — če sploh bo.

V nekaterih takih oklicih se izvajajo vsi
sklepi iz absolutno nepotrjenih in skoraj povsem
neverjetnih časnih karikaturnih telegramov, n. pr. da
so v Ljubljani katoliški duhovniki začeli krvavi
pust, da je v Zagrebu velika revolucija i. t. d.
Zločinska lahkornost, ki gradi na takih temeljih
oblačne gradove, je značilna za vse te napihane,
smešne, ime in resnost naroda blamažan izpo-
stavljajoče akcije, ki pa imajo lahko še veliko
hujše posledice, ako se dajo ljudje zapeljati ter
se res vpišejo v take teatralne Lige, v katerih
bodo špioni avstrijske vlade nedvomno pazno
beležili imena vseh, ki bi se količkaj eksponirali
in kompromitirali.

Jugoslovanska Socialistična Zveza, stoječa
strogo na stališču Internacionalne, dosledno torej
na stališču svobode, neodvisnosti in enakoprav-
nosti vsakega naroda, se zaveda svojih dolžnosti
tudi v sedanjem resnem času. Prav zato pa od-
ločno odklanja vse igrarije z narodovo usodo in
energično protestira proti vsem poizkusom iz-
jubljanja naroda za neznane namene, v katerih
je jasno le to, da se zahteva od delavskega ljud-
stva zopet denar.

Glavni odbor Jugoslovanske Socialistične
Zveze svrbi vse člane in somišljenike ter sploh
vse misleče Jugoslovane, naj s svojimi pristopi,
podpisi in prispevki ne podpirajo nobene akcije,
ki je v svoji kali zgrešena in ki ne more prinesiti
nobenega dobrega uspeha, pač pa lahko pahne
neštete eksistence v nesrečo in vrhote prikaže
ves narod v luči nezrelosti in neresnosti.

Glavni odbor Jugoslovanske Socialistične
Zveze poziva naš narod v Ameriki, naj predvsem
ohrani mirno kri, ki je predpogoj vsakega uspeš-
nega dela. Ako nanese položaj, ki je ves šele v
razvoju in doslej popolnoma izključuje vsak
sklep o bodočih izprehembah v Evropi, da bo ne-
mara mogoče kaj storiti za svobodnejše, demo-
kratičnejše razmere narodov v zmislu socialistič-
nega programa, ne ostane glavni odbor ne slep ne
gluh, temveč je že sklenil zasledovati dogodke
in zbirati material, ki bi eventualno mogel biti
za rabo. Tudi glavni odbor že za svojo dolž-
nost napram Internacionali, ki bi mogla potrebo-
vati informacij, ako bo prilika, da razglasi svoje
zahteve glede na novo konfiguracijo in na pogoje
miru.

Medtem ko zagotavlja glavni odbor 'Jugo-
slovanski Socialistični Zvezi, njenim organizaci-
jam in članom, da ne le pozna, temveč tudi vrši
svoje dolžnosti in jih bo vršil do konca, protestira
proti zlorabi narodovega imena za eksperimente,
ki so škodljivi brez obzira na to, če izvirajo iz
nevednosti, nepremišljenosti ali pa direktno slabih
namenov.

Glavni odbor Jugoslovanske Socialistične Zveze.

Naša kultura.

Velik je pomen besede kultura. Vse, kar je
človek v stotisočletjih ustvaril s svojimi rokami
in možgani, obsega ta beseda. Vsi sadovi telesne-
ga in duševnega dela vseh vekov in vseh narodov
so kultura.

Kdor misli, da je Bog človeka ustvaril kot
posebno bitje, kateremu od vsega začetka služi
zemlja in ves svet od lune in solca pa do zadnje
zvezde; kdor misli, da je vsega mogočen Bog vdih-
nil človeku svojo dušo, ne bo nikdar mogel prav
in zadostno oceniti kulture. Kaj naj pomeni naj-
večje delo, če ga je človek izvršil le kot posredo-
valec vsega nednega, neskončno modrega Boga,
kateremu ni nič nemogoče?

Velikanski pomen kulture more le tisti prav
razumeti, kdor se je naučil moderno, prirodoslov-
no misliti.

Če vemo, da se je človek nekoč pojavil na
zemlji kot produkt neznansko dolgega življenjske-

Svoboda od tiranstva.

Polagoma prehajajo stvari od fantastičnosti
v blaznost. Kar se pripoveduje našim rojakom
v Ameriki o sedanji vojni in o njenih posledicah
za Jugoslovane in kar se od njih zahteva, je
tako sanjarsko zmedeno, tako skregano z resnico,
z možnostjo in z zdravim razumom, da je dolžnost
vsakega resno mislečega rojaka, kateremu ni na-
rodova bodočnost le predmet smisle dražee igre,
da odločno vstane proti tem eksperimentom.

Bivši hrvaški poslanec dr. Potočnjak je pri-
šel v Ameriko, kakor pravi kot odposlanec ne-
kega komiteja, ki se je ustanovil v Londonu. In
v "Novem Hrvatu", izhajajočem v New Yorku,
je objavil bombastičen oklic z vabilom na ne-
kakšen kongres, ki naj bi bil 10. marca v Chi-
cago. Vse jugoslovanske organizacije naj bi po-
slale tja svoje zastopnike in ravno tako naj bi
prišli posamezniki, katerih imena tehtajo.

Tega oklica nismo našli še nikjer drugod.
Poznamo tudi nekoliko organizacij, ki resnično
zastopajo mase naroda, a vemo, da niso bile ne
vprašane, niti so dobile kakšno obvestilo ali
vabilo.

Že to kaže, kako resno jemlje odposlanec ne-
znane londonskega komiteja svojo nalogo in
kakšne pojme ima o lahkornosti in nezrelosti
ameriških Jugoslovancev.

Ali dr. Franko Potočnjak je v svojem oklicu
tudi zaflozofiral o vojni v takem tonu, da mora-
mo njegovo omalovaževanje ameriških Jugoslo-
vanov glede na njih inteligentnost prav odločno
odkloniti. Taki tepeji nismo v Ameriki, da bi
si smel kdorkoli dovoliti, da nam prezentira
kakršnekoli bajke za sveto resnico.

Dr. Potočnjak pravi v svojem oklicu, da se
vodi v Evropi usodna vojna, odločen boj med
germanstvom in slovanstvom. Kdo je dal gospodu
doktorju pravico, da nas smatra za take osle?
Odkod mu prihaja misel, da smo že slepi in da
nam sme brezskrbno metati pesek v oči?

Besedo o boju med germanstvom in slovan-
stvom je izrekel v nemškem rajstagu kancelar
Bethman Hollweg v dobi balkanske vojne. Ali
to, kar pravi Viljemov minister, za nas še davno
ni sveto. Nobena beseda ne ovirja faktov, in sve-
mu svetu je očitno fakt, da se vodi sedanja vojna
v prvi vrsti med Nemčijo in Anglijo, torej ple-
mensko med germanstvom in germanstvom; ne
vodi se pa sploh zaradi narodnih interesov in
vprašanj, temveč zaradi imperialistične ekspan-
zivnosti, zaradi gospodarske hegemonije, zaradi
svetovnih trgov.

Izmed germanstva in slovanstva — pravi dr.
Franko Potočnjak. Odkdaj je Francija, odkdaj
je Japonska slovanstva, in kdaj je Turčija po-
stala germanstva?

Tekom razvoja se lahko primešajo raznovrst-
na vprašanja, ki spremljajo imperialistične pro-
bleme. Ali nihče ni pričel te vojne zaradi nar-
odne svobode, zaradi osvoboditve narodov, in
nikomur izmed vladajočih ni osvoboditev naro-
dov cilj in namen vojne.

Prav v sedanjih dneh, ko segata Anglija in
Nemčija po skrajnih sredstvih ugonabljanja in
uničevanja, ko prihaja situacija na morju do naj-
večje napetosti, tako da niti zadnji ruski porazi
ne morejo odvrniti koncentriranega zanimanja od
zapada, od severnega morja in angleškega kana-
la, mora postati pravi pomen te gigantične, srdi-
te, blazne borbe tudi slepeu jasen.

Nemčija na eni, Anglija na drugi strani —
to sta točki, okrog katerih se vse začne. Avstrija
je le ponižna dekla Nemčije, komaj boljša od dru-
ge deklet Turčije. Francija in Rusija sta trabanta
Anglije, o ubogi Belgiji in ubogi Srbiji se pa
komaj govori.

Dr. Franko Potočnjak pa nam prihaja pra-
vit, da ne smemo verjeti svojim očem, ampak da
se vodi gigantična vojna za nas, za Jugoslovijo,
za osvoboditev Slovencev, Hrvatov in Srbov!

Potočnjakov oklic je ves prepojen s predpo-
topnim šovinizmom, katerega ravno v Ameriko

ne bi smel prinašati s sabo. In ta slepi šovinizem
ga vodi tako daleč, da vpleta v svoj oklic narav-
nost žaljive neresnice.

"Slobodna naša braća Rusi in Srbi vode bor-
bu sa vjekovnim našim neprijateljima," pravi nje-
gov manifest.

Gospod dr. Potočnjak, tako se z nami v Ame-
riki ne govori. Kdor nam prinaša take resnice
na glavo postavljajoče fraze mračnjaka šovi-
nizma na mizo, nas žali, ker nas smatra za dušev-
no impotentne.

Ni li dr. Potočnjak, ko so mu ušle te nezmi-
selne besede iz peresa, začutil, kako krvavo se
roga ruskemu narodu, rekoč da je svoboden? Ne
ve li dr. Potočnjak ničesar o rabeljskem carizmu,
ali pa meni, da mi ne vemo ničesar o njem? Kak-
šna psihoza bi nam morala razdejeti možgane,
da bi carja, največjega zatiraleca ruskega naroda,
morilec najboljših ruskih mož, poškopljeneza od
nog do glave z najplemenitejšo rusko, poljsko,
finsko krvjo naenkrat pozdravljali kot svojega
izveličarja in odrešenika in od njega pričakovali
pošten namen osvoboditve?

Pa tudi o "vjekovnim našim neprijateljima"
naj dr. Potočnjak molči, kadar prihaja med ame-
riške Jugoslovane. Kajti pozabiti ne bi smel, da
je to ljudstvo delavsko; in nikjer ne vidi tako
dobro kakor v Ameriki, da je njegov nemški in
angleški, ruski in francoski tovariš v jami, v
plavžu, v jeklni enak suženj kakor on, da nje-
govi "vjekovni neprijatelj" niso narodi, ampak
da drži njega kakor vse druge z železno pestjo
kapitalizem.

Kronani sufti v Evropi so nagnali narod proti
narodu, da se koljejo za njihove in za kapitali-
stične interese. Narodi si niso napovedali vojne
in si je niso želeli. Tam kjer divja vojna, se je
napravila atmosfera blaznosti, v kateri se po-
greza vsak mirni čut, vsako trezno mišljenje. Tam
se kali vid in z žalostjo opazujemo, kako je marsi-
komu ušla pamet.

Mi smo oddaljeni od bojišč in ta distanca nas
je doslej obvarovala enake blaznosti. In nikdar
ne bomo trpeli, da bi nas in naše ljudstvo kdor-
koli pahnil v enako norost in sejal med njim
seme šovinizma in nacionalnega sovraštva.

Mi ne sovražimo ne Nemce, ne Ruso, ne Fran-
coza, ne Angleže, ne Turke, ne Kitajce. Za slovo
narodov se bojujemo, ki je potrebna, da se re-
šijo svojih resničnih "vjekovnih neprijateljev."

Svoboda in enakopravnost našega naroda pa
je ideja, katere nam ni treba šele vcepljati. Če
zahtevamo svobodo za vse, jo zahtevamo tudi zase.
Ali od carizma je ne pričakujemo in tudi ne od
kateregakoli imperializma. V imenu svobode se
ne bomo metali nobenemu despotu pod noge, da
bi pomagali ustvarjati novo tiranstvo.

Vemo, da se z rešitvijo narodnega vprašanja
ne reši socialno vprašanje, ki obsega prave vzro-
ke zatiranja in izkoriščanja. Vendar nas zanima
narodno vprašanje in bojujemo se tudi za narodno
svobodo in enakopravnost, ker vemo, da se z njo
odstrani ena zapreka mednarodnega socialnega
napredka.

Niti če se realizira jugoslovanska republika,
ki je naš cilj, ne pričakujemo od te stvaritve so-
cialne svobode in enakopravnosti, katere tudi
drugi narodi niso dosegli s svojim zedinjenjem.
Kljub temu smatramo demokratično zedinjenje
Jugoslovancev za korak na poti do višjih ciljev,
ki je vreden napora.

Ali takega darila ne pričakujemo od petro-
gradskega zločincea: in boja za tak cilj nočemo
začenjati z lažjo, s samoprevaro in z blatenjem
drugih narodov.

Oklic dr. Potočnjaka je torej temeljito
zgrešen in njegovo metodo odločno odklanjamo.
Z ljudmi, ki hodijo po takih potih, se nikdar ne
bomo mogli srečati. In če nam pošiljajo stokrat
"od Boga zdravlje," nam ostane resnica vendar
sveteljša od napihnjenih fraz.

Visoka je kultura dvajsetega stoletja. Ali
kako naj zadovoljuje človeka, ki si ni dal zrasti
mrene na oči, pa mora gledati tudi njeno na-
sprotno stran?

Vseučilišča imamo, na katerih se človek lah-
ko nauči vsega znanja vekov. Neprecenljivo du-
ševno bogastvo je tam našlo svoj dom in vede od-
govarjajo na najgloblje vprašanja, ki jih more
izgresti človeški razum.

Ali zunaj stoji na tisoče in stotisoče ljudi, ki
so željni spoznanja, lačni pouka, pa so jim vrata
zaprta.

In ne znanja — samega kruha, vsakdanjega
najnenavadnejšega kruha so lačni.

Ne le v gospodarskem, ampak tudi v dušev-
nem oziru zijo v naši družbi največja nasprotja,
in druga niso nič manj kričeča od prvih.

Morete li se zadovoljiti s tako kulturo?

Visoka, bogata je kultura našega časa. Toda
snoč pa dav je slane padla
na zelene travnike,

Treznost!

Z besedami se ogromno število ljudi tako igra
kakor z žogami, in komur se ljubi paziti, bo v
vsakdanjem življenju lahko opazil, da se v vseh
mogočih pogovorih rabijo besede tako, kakor da
sploh ne gre za to, kaj pomenijo. Zlasti nekaterim
izrazom je menda usojeno, da se zlorablja.

Mednje spada svoboda.

Pa tudi ta beseda se že dolgo ni tako brezob-
zirno zlorabljala kakor sedaj, ko so veliki dogodki
v Evropi premnogo ljudi tako razburili in jim kri
tako razgrela, da ne morejo in ne morejo trezno
in jasno misliti.

Saj je vojna res velik dogodek. In človek je
bil vedno odvisen od razmer. Zdaj se to posebno
očito pokazuje. Ljudje, o katerih je bilo misliti,
da so sami v sebi utrjeni kakor skala, ki se sicer
tudi omaje, če pride potres, ki je pa sicer vendar
precej dober simbol stalnosti, izgubljajo svoje rav-
notežje, pa govore, pišejo, deklamirajo in se pre-
pirajo tako, kakor da jim je ostalo samo srce, ki
vre in kipi, medtem ko jim je iz glave vse izpuh-
telo, kar se je prej utrdilo v njej.

V vrsto teh nadtemperamentnih ljudi spadajo
tudi oni, katerim se zdaj po prsih ne razlega nič
druzega kakor svoboda.

Oni niso edini, katerim se je v duši nekaj pre-
kuenilo. Drugi govoranijo ravno tako o kulturi,
o plemenskem plemstvu, o imperializmu.

Ali eni uživajo v "svobodi". Kakor da so se
napili močnega vina, ki jih sicer ni vrglo v delirij,
da bi videli bele miši plesati, ki pa jim je razgrela
kri v žilah in se doteknilo njihovih živcev, da so
sedaj vsi izpremenjeni.

Svoboda! Vojna nam jo prinese. Že nam jo
pripravljajo, samo paziti moramo, da ne zamudi-
mo trenutka, ko nam jo pomole pod nos. Nam
zatiranim Slovincem in Hrvatom se zasveti sedaj
bleščeča luč.

Malo dalje od nas govore in pojo prav tako
Čehi. In dobilo bi se jih še več.

Bakhanal je sam zase lahko prav zanimiv. Ali
usoda narodov ima veliko več opraviti z najpro-
zaičnejšo realnostjo kakor s slavnostmi in opoj-
nostjo, s fantazijami in v umetnostjo.

Treznost bodimo!

To je prva naloga v sedanjem času, prva, naj-
nujnejša, najvažnejša. Treznost bodimo! In kdor se
je navzil navdušenja, svoj gre najprej v sosednjo
sobo in naj prespi nekaj velike ali malo pijanost
in krepko naj se polije s hladno vodo. Potem še
le bo sposoben za sedanje dni.

Svoboda!

Tristo medvedov! Kaj se tepo evropske veseli-
le res za nas, za našo usodo, za našo bodočnost, ali
kar za našo svobodo? Smo li res še le danes prišli
na svet, pa ne vemo, kaj je "država", kaj so vla-
de, kaj je diplomacija? In s frazami kakšnega mi-
nistra, namenjenimi za časopisje, se bomo dali za-
slepiti?

Treznost — ljudje božji! Na našo svobodo mi-
slijo odločilni faktorji sedanje vojne prav toliko
kolikor na neodvisnost Hotentotov. Če koristijo nje-
nim interesom, je Rusija kakor Nemčija, Anglija
kakor Avstrija pripravljena, da nas pomendra,
pohodi kakor črve.

Za njihove imperializme se vodi vojna. In če se
govori o narodih, o svobodi, o neodvisnosti v vseh
vladajočih krogih, je vsaka taka beseda epitheton
ornans, olepševalna fraza, kakršne so bile vedno
potrebne, da so se zakrivali pravi egoistični na-
meni.

Treznost! Še enkrat in še desetkrat: Treznost!

Z njo je mogoče kaj opraviti, nemara celo kaj
doseči, kar bi bilo vredno nekoliko dela in truda,
s pisanostjo pa nič.

Zatorej naj umolknejo pijane besede, na delo
pa naj gre razum.

je vso travco pomorila
in te žlahtne rožice...

V Evropi divja vojna.

Visoka je bila kultura skoraj kakor babilon-
ski stolp. A prišel je sunek — in glej! Vsa viso-
ka stavba se je zamajala, njen največji del leži v
razvalinah. Kulturna so sredstva, kulturno je
orodje, a poslužuje se ga barbarstvo.

Visoka je bila kultura, ali prešibka. V širi-
no se ni razvila in trdnega temelja ni imela.

Kulture ne preklinjamo kakor mračnjaki, ob-
račajoči neprenehoma oči nazaj. Ali nezadostna
nam je. Zavarovana ni. Zato zahtevamo, da se
utrdi in obvaruje napadov, ki uničujejo v kratkih
tednih, kar je zgradila v stoletjih.

Pogojev zahtevamo, ki smogajočijo njeno stainost.
Kultura izvoljencev mora postati kultura narodov,
mora postati kultura vsega človeštva. Tisti, ki jo
zgrade in podpirajo s svojimi ramami, morajo
biti tudi njeni lastniki, uživalci in pospeševalci.

Družbo hočemo, v kateri bo to mogoče.

To je socializem.

Jugoslov. socijalistična Zveza v Ameriki.

EKSEKUTIVA:

Pero Belamarich, Filip Godina, V. Suša, P. Kokotovich, Fr. Aleš, M. Polovina, J. Krpan, 2. Bajskić, Alex Dubravac, Frank Hren, B. Žikić in Fr. Šaus.

Frank Petrich, gl. tajnik, 803 W. Madison Street, 4th Floor, Chicago, Ill. Seje eksekutive so vsako prvo soboto v mesecu ob 8. zvečer.

NADZORNI ODBOR:

Mike Mavrich, Chicago, Ill., Ant. Trstenjak, Chicago, Ill., Nick Hinich, Milwaukee, Wis.

ODBOR ZA TISKARNO.

Frank Zajc, Alex Dubravac, Pet. Kokotovich, Frank Mrgole in Jos. Steiner.

Klubi, ki žele govoriti, naj se obrnejo do gl. tajnika.

ARKANSAS:

83. Fort Smith, Ark.—Jugosl. soc. klub, taj. Ant. Pečar, R. F. D. 3, box 149. Seje so vsako tretjo nedeljo v mesecu, v Jenny Lind, Ark.
107. Huntington, Ark.—Jugosl. soc. klub, taj. Jno. Jarnovich, R. F. D. Box 167.
140. Hartford, Ark.—Tajnik Louis Slammik, box 36, Hartford Ark.

CALIFORNIA:

68. Oakland—San Francisco, Cal.—Jugosl. Soc. Udr., tajnik Leo Volenik, 1050 Hyde St.
138. San Francisco, Cal.—Tajnik Adolf R. Božich, 530 Vermont St., San Francisco, Cal.

COLORADO:

132. Pueblo, Colo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Chas. Pogorelec, 508 Moffat ave.

ILLINOIS:

Chicago, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Filip Godina, 2806 So. Karlov ave.
6. Chicago, Ill.—Jugosl. Soc. Udr., tajnik Jos. Horvat, 1830 So. Racine Avenue.
20. Chicago, Ill.—Jugosl. soc. udr., taj. P. Belamarich, 2306 Clybourn Avenue.

45. Waukegan, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Paul Pekaj, 527 Belvedere St., organizator J. Zakovšek. Seje so vsako drugo soboto v mesecu ob 8. uri zvečer in vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani J. Stražarja.

46. Panama, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Andr. Heršič, Box 831.
50. Virden, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Sim. Kautič, Box 193. Seje so vsake 2. in 4. nedelje v mesecu ob 8. uri zjutraj v Union Hall.

56. East St. Louis, Ill.—Jugosl. socialistično udr., tajnik F. Franjčič, 1328 Nektar Ave.

60. Chicago, Ill.—Jugosl. socialistično udr., tajnik M. Smoje, 330 W. 25. Pl.

67. Livingston, Ill.—Jugosl. socialistični klub, tajnik Frank Krek, P. O.

64. Springfield, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Bregar, R. R. 8, c. o. Kaytna.

84. Witt, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Milosich, Box 102.

92. Ziegler, Ill.—Jugosl. soc. udr., tajnik Geo. Karlovich, Box 6.

109. Granite City, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik S. Gjurishich, b. 665, Madison, Ill.

110. Staunton, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Mostar, box 351, organizator John Pukl, box 147.

128. Nokomis, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Mekinda, box 607. Seje so vsako drugo nedeljo v mesecu.

INDIANA:

25. Indianapolis, Ind.—Jugosl. soc. skupina, tajnik J. Bruder, 710 N. Holmes avenue.

41. Clinton, Ind.—Jugosl. soc. klub, tajnik Ign. Mušar, L. Bx 449; organizator Ant. Ladiha, 824 N. 9th St. Seje so vsako prvo in tretjo soboto v mesecu ob 7. uri zvečer.

53. Gary, Ind.—Jugosl. soc. udr., tajnik D. Jelavich, 1612 Washington St.

KANSAS:

31. West Mineral, Kans.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Speiser, box 293, Radley Sta., Kans.—Seje so vsake 2. in 4. nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldne v E. Mineral, dvorani št. 6.

34. Frontenac, Kans.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Jos. Umek, box 7.

80. Franklin, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Louis Karlinger, R. F. D. 4, Box 86, Girard, O.

81. Skidmore, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Čemazar, R. F. D. 3, box 261, Columbus, Kans.

92. Carona, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Blaž Mežari, Box 162.

91. Stone City, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Rok Božičnik, Box 468.

133. Pittsburg, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnica Jos. Smoj, R. R. 1, Box 167, Pittsburg, Kans.

150. Emporia, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Mary Skubie, R. 4, Girard, Kans.

MICHIGAN:

61. Detroit, Mich.—Jugosl. soc. udr., taj. Bogdan Miloshevich, 387 Ferry ave.

68. Detroit, Mich.—Jugosl. Udr., tajnik M. Stojadinov, 39 Hastings St.

114. Detroit, Mich.—Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Primer, 338 Ferry ave.

MINNESOTA:

22. Chisholm, Minn.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Gavrich, 217 Lake St.

54. Aurora, Minn.—Jugosl. soc. klub, tajnik J. Drašler, Box 348.

119. Biwabik, Minn.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Mahnic, Box 332.

142. Irontown, Minn.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Butarac, box 284.

148. Ely, Minn.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Maurin, box 62.

152. Virginia, Minn.—Jugosl. soc. udr., tajnik Ant. Sterle, box 244.

MISSOURI:

14. St. Louis, Mo.—Jugosl. soc. udr., tajnik F. Ferencovich, 1858 S. 9th St.

129. St. Louis, Mo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Vine. Cajkar, 2213 Gravelle Ave.

MONTANA:

73. Red Lodge, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Gerkman, box 44.

96. Bear Creek, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik Tony Miller, Washoe, Mont.

101. E. Helena, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Benchina, Box 201.

Seje so vsako prvo nedeljo v mesecu v Jos. Lazarja dvorani.

134. Klein, Mont.—M. Mezari, box 127.

NEBRASKA:

149. So. Omaha, Nebr.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Mrmosh, 2809—2 R. St.

OHIO:

Glencoe, O.—Jugosl. soc. skupina, tajnik I. Ziemberger, L. Box 12. — Redne mesečne seje so vsake 2. nedeljo popl. pri sodr. N. Ziembergerju.

18. E. Youngstown, O.—Jugosl. soc. udr., taj. Joe Baglama, box 108, Youngstown, O.

26. Neffa, O.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Karl Dernač, box 26.

27. Cleveland, O.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Andr. Bogataj, 1095 E. 71st St. Vine. Jurman, organizator. — Seje vsak 2. četrti in četrti soboto ob 8. uri zvečer v mesecu na 1107 E. 61. St.

38. East Palestine, O.—Jugosl. soc. skupina, taj. Jak. Istenich, b. 304. Seje so vsake zadnje nedelje ob 2. uri pop. v mesecu pri sodr. Fr. Bogataju. Organizator Frank Hostnik.

49. Collinwood, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Gus. Kabaj, 442 E. 156th St., Cleveland, O.

62. Youngstown, O.—Jugosl. soc. klub, taj. Math Urbas, 231 Kirtland Ave., Youngstown, O.; organizator Anton Kikel.

71. Cleveland, O.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Fuček, 1126 E. 61. St.

86. Akron, O.—Jugosl. soc. udr., taj. B. Bošnjakovich, 124 E. Chestnut Alley.

109. Lorain, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Geo. Petkovšek, 1794 E. 29th St.

105. Piney Fork, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Sedej, P. O.

113. Bridgeport, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Matko, R.F.D. 2, Box 33A.

141. Steubenville, O.—Jugosl. soc. udr., tajnica Jelena Radovich, 222 So. 5th St.

147. Barberton, O.—Jugosl. soc. udr., Karl Besermenji, 308 E. Brady Street.

OREGON: —

17. Portland, Ore.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Kihalich, 300—1st Street.

PENNSYLVANIA: —

3. N. S. Pittsburgh, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik John Bestich, 1040 E. Ohio St.

5. Conemaugh, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Podboy, box 862, So. Fork, Pa.

10. Forest City, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Ratais, box 685.

12. E. Pittsburgh, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik J. Busija, box 266; John Gračanin, organizator.

13. Sygan, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Andr. Dermota, Box 427, Morgan, Pa.

16. Clairton, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Dugina, box 155, Blair Sta., Pa.

32. West Newton, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Jos. Zorko, R. F. D. 3, box 50.

11. Monessen, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Stef. Pogledič, box 329.

57. So. Side Pittsburgh, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Geo. Puškarich, 2832 Sarah St.

59. New Brighton, Pa.—Tajnik J. Svilovich, Beaver College, Beaver, Pa.

63. Herminie, Pa.—Jugosl. socialistični klub, tajnik Louis Brie, R. F. D. 3, box 106, Irwin, Pa.

69. Herminie, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Ign. Kolar, B. 73.

70. Large, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Milan Stakić, box 24.

77. McKees Rocks, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Mark. Vukčević, 3224 Helen St.

78. Ambridge, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Vid Habitev, Box 552. Seje vsake tretje nedelje v mes. ob 9. dopoldne v prostorih Soc. Ed. Bureau.

87. Fayette City, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Gartner, b. 378. — Organizator John Baraga. Seje so vsake zadnje nedelje v mesecu.

90. Primrose, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Nikola Vilenica, Box 746.

93. Brownale, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik F. Verhajs, R.F.D. 2, Forest City.

97. Homer City, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Steve Janić, Box 421.

McKees Port, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik J. Bošnjak, 606 Maning ave.

100. Ellsworth, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Mile Dotlich, box 350, Bentleyville, Pa.

104. Woddlawn, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Premuzich, Box 770.

105. Marianna, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Joe Milanich, Box 251.

117. Lloydell, Pa.—Anton Zalar, Box 127, Beavertdale.

118. Canonsburg, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Paul Posega, box 363, Canonsburg, Pa.

127. Dunlo, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Louis Gomizel, Box 252.

130. Bessemer, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik R. Babich, Box 141.

131. E. Pittsburgh, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik B. Novak, 6568 Rowan Ave.

144. Fitz Henry, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Indof, box 113.

151. Bentleyville, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik John Puškarich, box 536.

WASHINGTON: —

28. Roslyn, Wash.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Pleše, Box 88.

102. Buckley, Wash.—Jugosl. soc. udr., tajnik Nik. Perkovich, P. O. Spike-ton, Wash.

WISCONSIN: —

9. Milwaukee, Wis.—Jugosl. soc. udr., 400 S. Pierce St.

11. Kenosha, Wis.—Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Knezek, 119 Maple Court. Organizator Paul Jurca. — Seje so vsako zadnjo nedeljo v mesecu v na Socialist gl. stanu.

35. West Allis, Wis.—Jugosl. soc. udr., tajnik S. Dardich, 526 — 61. ave.

122. Racine, Wis.—Jugosl. soc. udr., tajnik Duš. Pongačev, 947 Geneva St.

137. Kenosha, Wis.—Tajnik John Kastelic, 18 Howland Ave.

WYOMING: —

8. Cumberland, Wyo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Ant. Šifrar, Box 64.

44. Superior, Wyo.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Lukas Groser, box 341. Andrej Kržišnik, box 103, organizator.

Seje so vsake druge nedelje v mesecu popoldne ob 2. uri v Hall K. Pernaka.

108. Cambria, Wyo.—Jugosl. soc. udr., tajnik Nik. Pradžina, Box 25.

136. Rock Springs, Wyo.—Jugosl. soc. klub, tajnik M. Miklaufich, Box 243.

146. Guay, Wyo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Tomine, Box 20.

KONFERENČNI ODBORI.

St. 1. Zapadna Pennsylvanija. Tajnik Paul Šafar, 622 Panama Avenue, Pittsburgh, Pa.

St. 2. Ohio. Tajnik Sp. Markovich, 356 Emerson Pl., Youngstown, O.

St. 3. Chicago. Tajnik Pet. Kokotovich, 2306 Clybourn ave., Chicago, Ill.

St. 4. Wisconsin. Tajnik I. Celich, 461 — 54. ave., W. Allis, Wis.

St. 5. Missouri in južni Ill. Tajnik L. Todorovich, 3700 LaSalle St., St. Louis, Mo.

LISTU V PODPORO.

Joe Kunčič, Collinwood, O.

50c. — John Widie, Frontier, Wyo. Express od kol. 78c.

Jugoslovanska soc. kluba št. 131 in št. 3 od zabave na Silvestrov večer v K. S. D., Pittsburgh, Pa., \$7.40. — Anton Stražisar (Jan. 9.), Lloydell, Pa., 80c. — Martin Mantony, Detroit, Mich., 50c.

John Klinkon, Piper, Alabama \$1.00. — Frank Krek, Livingston, Ill. 40c. — Jugoslovanski soc. klub št. 101 \$3.35. — J. B. Mihelich, 25c. Jos. Mihelich 25c.

Mrs. Jacob Strainer 25c., Jacob Strainer 15c., Mrs. Gegelj 15c., F. Hrella 15c., Neimenovan 10c., A. Strainer 10c., Frank Novak 10c., Frank Panjan 10c., Jos. Lozar 5c., Vsi v East Helena, Mont. — Fani Gabrenja 15c., Fr. Kraje 25c., J. Dremel 10c., A. Semič 10c., M. Krofina 25c., Fr. Podboy 10c., F. Ošaben 10c., A. Gabrenja 10c., J. Bricelj 10c., Jack Gabrenja 10c., M. Rok 5c., J. Lovko 10c., L. Krašna 10c., J. Mele 25c., Louis Krašna 25c., E. Ludban 25c. Vsi v Franklin, Pa.

Skupaj \$18.73

Zadnjič izkazano \$192.88

Vsega skupaj \$211.61

SODNIK LYNCH.

Zadnje leto so v južnih državah linčali 52 oseb. Za razloge te "ljudske justice" ni treba veliko vpraševati. Linčani so bili zamoreci in belci, moški in ženske, med zadnjimi neko sedemnajstletno dekle. Sedmim moškim se je očitalo, da so posilili ženske; med temi sedmimi sta bila dva bela. Sicer pa so pretveze za to "pravičnost" vsakovrstne. Neka ženska je zažgala hlev; neki zamorec je ukradel osla; drug zamorec je ukradel par čevljev; zopet drug zamorec je v hudi zimi iskal zavetja v nekem hlevu. I. t. d.

Zedinjene države so kulturne: in pravne države so. In vsakovrstne institucije imajo, da varujejo red.

Anarhistom je naseljevanje v Zedinjene države prepovedano. Sicer iščejo anarhist med brezposelnimi in med štrajkarji. Tam, kjer je res anarhija, je ne najdejo.

ZDAJ SO ZA SLOGO.

"Kaerntner Tagblatt" končuje svoj letošnji noveletni uvodnik tako: "Avstrijski Nemci se v tej veliki vojni bore ramo ob rami z nenemškimi avstrijskimi narodi; sad tega skupnega boja mora biti spoznanje, da je v Avstriji tudi v miru prostora za skupno delo. Če se v sili in zmagi oživi skupno čustvo notranjega zedinjenja narodov, potem se bodo našle tudi državne oblike, ki bodo primerne naravi avstrijske države in posebnosti njenih narodov. Naloga je težka, toda izpeljiva, ako bo krščanski duh, ki združuje ljudstva, močnejše nego preje prevečeval naše duševno življenje. To bodi konec tega resnega, dogodkov polnega leta naša noveletna želja."

Kdor ne bi poznal avstrijskega Babilona, bi se še dal namazati.

Svetloba potuje s hitrostjo 300.000 kilometrov v sekundi. Od zvezde a v Centavru potrebuje žarek do nas 4 leta in 4 mesece; od Sirija skoraj 10 let; od Vege 21 let, od polarne zvezde 36 let, od zvezd, ki jih vidimo s trimetrskim daljnogledom, 100 let; od zvezd, ki so vidne o šestmetrskim daljnogledom, 2700 let; od drugih zvezd 100.000, milijon, deset milijonov, milijardo, deset milijard let i. t. d.

Vprašanje do gospodov teologov: Kje je zdaj prerok Elija, ki se je odpeljal proti nebesom ne s svetlobo, ampak z vozom?

Analfabetizem v Avstriji. Po ljudskem štetju iz leta 1910. je v Avstriji analfabetizem: med Čehi 2.38%, Nemci 3.12%, Italijani 10.30%, Slovenci 14.65%, Poljaki 27.36%, bukovinskimi Madžari 36.39%, bukovinskimi Rumuni 60.39%, Rusini 61.03%, Srbohrvati 63.67%, Avstrijsko povprečje znaša 16.52%.

Delavci, ki se noče učiti socializma, je enak človeku, ki se prostovoljno nastavlja roparju.

NA PRODAJ JE

7 vezanih letnikov "Proletarca". Kje pove upr. tega lista. (1x)

Advertisement.

LAHKO ŽIVLJENJE NA ZEMLJI NA JUGU, KI JE POCENI.

Štirideset akrov obsegajoča farma v Arkansasu ali Louisiani vam da življenje takoj s početka in pripravi vam pot do bogastva. Lesne družbe vam ponujajo zemljo, ki je posekan gozd po \$12 do \$15 akre. Ta zemlja obrodi dvakrat v letu. Vstanavljajo se naselbine tujskih ljudi. Pridružite se vašim rojakom v eni teh kolonij in postanite napredni. Z malo vsoto lahko priženete. Pišite še danes na L. M. Allen, P. T. M., Rock Island Lines, Room 118 La Salle Station, Chicago, Ill.

(Advertisement.)

DOBRO ZNANO.

Dobra stvar vedno zmaga, ali dobra reč si pridobi vedno prijateljev in častilcev. Predno se vpleje in ustanovi v družini, mora biti ta stvar potrjena in spoznana kot res dobra od matere. Mr. Andrew Yakus nam piše: "Jaz, pisec teh par vrstic, sem bolehal na želodčni bolezninski lanko leto več kot 4 mesece. Svetovalo se mi je, naj rabim Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, in resnično, to zdravilo mi je pomagalo — sedaj sem popolnoma zdrav in vesel. To zdravilo je sedaj prav dobro znano v naši družini. Andrew Yakus, 1458 Premboke Str., Bridgeport, Conn." Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je res dobra stvar, ter si je pridobilo zaupanje tistih, ki so ga rabili pri delni ali popolni izgubi teka, slabi prebavi, zaprtju in njegovih posledicah ter bolečinah v želodcu. Cena \$1.00. V lekarnah. Jos. Trinner, izdelovalec, 1339-1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

V revmatiznih in drugih muskularnih bolečinah rabite Triner's Liniment. Cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c. (Advert.)

IZ NASELBIN.

Canonsburg, Pa.

V tukajšnji naselbini, ki je oddaljena od Pittsburgha 22 milj, čutimo demokratično prosperiteto. Tovarna, ki izdeluje ploščevino in je v njej zaposlena večina tukajšnjih Slovencev, dela le polovico časa. S 1. februarjem so nam pa od itak bornega zaslužka odtrgali še nekaj nad 12 odstotkov, da delavce bolje spozna, kaj je kapitalizem.

V Amerikanskem Slovenceu se je oglasil neki dopisnik iz tukajšnje naselbine, ki se z vso silo zalotava v naš socialistični klub ter nas v svoji zmedenosti imenuje rdečkarje, v eni sapi pa tudi nazadnjake prve vrste. Tako bo prihodnjič zamenjal tudi glavo s peto.

Človek bi mu razložil prve pojme socializma, da bi se mož potem malo poučil o tem velikem gibanju, v katerem nahaja delavstvo svojo moč in se rešuje nekdanje strahopetnosti pod kapitalističnim jarem. Toda kaj bi metal bob ob steno? Priporočil bi mu, naj čita socialistične liste, pa kaj ko ne razume, kar čita.

Socialistično časopisje mu je trn v peti in Proletarec bi uničil, če bi ga mogel. Pa je zendar preveč zavednih delavcev, ki ga ne dajo takim omenjenim hujšakom na ljubo zadaviti. Amerikanski Slovencev pa najde odneve le še tam, kjer se dajo slepo ponizni ljudje komandirati od vladarjev, katerim je "po možji milosti" od rojstva namenjeno, da pasejo lenobo na milijonih, izprežanih od ljudstva, medtem ko velja za reveže ukaz: Od trnja in osata-se boš živel, katerega ti bo rodila zemlja.

Lepe in tolažilne besede so to za delavca, ki je izgnan od dela kakor Adam iz raja: Am. Sl. pa uči in piše, da mora biti tak, da morajo eni uživati milijone in rediti pse in mačke kakor razvaje ne gosposke otroke, drugi pa morajo stradajoči gazati kakor črna živina, dokler se ne vrnejo v prah, iz katerega so izšli. Napredne časopise in njih čitatelje vidi A. S. za brezverce, kar pišejo in spoznavajo resnice. Pravoverce pa je, kdor si da potegniti obroček skozi nos in voditi kakor medved po svetu.

Zavednih delavcev ne bo jeza A. S. in njegovega dopisnika odvrnila od poti spoznanja in organizacije. Imejmo oči odprte, združujmo se, pa bomo zmagali!

S soc. pozdravom

John Koklich.

Pittsburgh, Pa.

Cenjeno uredništvo Proletarca!

Iz našega mesta prihaja malo dopisov v javnost. Ako je kateri, tega mora napisati tujec ali pa klerikalec; prvi pride včasih v delavsko listo, drugi se pa prilepí v kakšen sveti časopis, kakor na primer Ave Mica, presveti Rafael, Amerikanski Slovencev i. t. d. Po mojem mnenju na nobeno mesto na svetu ne vpliva molitev črnihov za mir tako, kakor na naše mesto Pittsburgh, Pa. Po molitvi je v našem mestu popolnoma zavladal mir. Ali kakšen? Mir med delom in kapitalom. Vse spava v miru gospodovem. Ako ne bi bilo vojne v Evropi, ne bi bilo treba sploh vstajati jutraj. Dela ni; gospod ga je vzela. Jestli se ne sme, ker se je treba postiti, da ne zmanjka gospodu jesti. Čemu bi vstajali?

Ampak eno je, kar človeka predrami iz spanja. Najdejo se še avstrijske živalice, ki se rentajo: Avstrija propada, vera je v nevarnosti, apostolsko cesarstvo gine. Čujte, postite se, molite, da časa ne zamudite!

Zato smo imeli lepo priliko pred božičem iti k presveti spovedi in obhajilu, tako da je trumoma bilo pobožnega ljudstva po ulicah. To je bogoljubno, kajne?

Gospod urednik Proletarca, kaj pa je z Vami, da se nič ne oglašate? Kolikokrat ste opravili spoved o božiču? Ker le s spovedjo se morejo razmere zboljšati, mir ohraniti in Avstrijo obraniti, drugače vse gubljaj!

Gospod urednik, v tem se mi smili naš avstrijski-slovenski g. župnik v Pittsburghu, Pa., ker je moral izjaviti, da sedaj v času vojne ne more biti faran, kdor daruje en dolar na leto, nego naj-

manje tri dolarje mora dati, drugače ga vsegamogočni ne more ušlišati, ker ima preveč opravila z vojnimi prošnjami, s katerimi ne prenehoma silijo vanj, da bodo bolj uspešno po krščansko klali in požigali in tako enkrat v nebesa prišli.

Še nekaj bi rad poizvedel od Vas tam gori na zapadu. Kako se pri Vas zanimajo za Avstrijo? Hvalabogu, jaz se lahko pohvalim. Pri nas se še pri društvenih mesečnih sejah protestira proti Srbiji. Ali kaj si more kristjan pomagati? Pri gospodu je dolga roka. Onega, ki protestira, moramo izročiti v bolnico presvetege Frančiška in takoj roke in noge zvezati.

Tako, gospod urednik, zdaj se pa Vi pohvalite s takimi društvi tam v Chicagu? Aha! Jih menda nimate. Ste Srbi tam, kaj ne? A mi smo pri nas fantje od fare, Avstrijci, juhej, juhej!

Znam, da Vas bo še nekaj zanimalo: to je to, kakor je z bolnišni pri naših podpornih društvi. Imamo društvo z imenom Kranjsko - Belokranjsko - Sakramensko - Avstrijsko - Rimsko - Krščansko - Katoliško - Samostojno - Marije gori v nebo vzete - Podporno - Društvo — a člani morajo za podporo tožiti. Bolniški obiskalec tega društva morajo biti strogi in res so taki. Član tega društva F. Gerlovič je bil bolan; bolniški obiskalec ga je zasačil, ko je kruh jedel, a eden članov ga je videl v salonu dan pozneje, ko se je zdravega naznanil, in zato je bil ob bolniško podporo. Tako je imel še nekaj zaslužka mirovni sodnik, da je povedal družbenim uradnikom, da morajo izplačati bolniško podporo Franku Gerloviču. Kaj ne, gospod urednik, takih društev nimate tam v Chicagu?

Presunila me je še ena novica. V Kranjsko Slovenski Katoliški Jednoti so se skregali in zvrzali na zadnji konvenciji v Milwaukee, Wis., pa so eni drugim očitali najhujše, kar more biti, napredek, da so socialisti. In potem so šli nekoliko narazen.

Potem so se namenili delavski naprednjaki, nekdanji delegati iz vzhodnih držav, da ustanove novo, boljše in lepšo Jednoto. V tej novi Jednoti ne bo socialistov in člani bodo plačevali le en dolar več kakor v stari. Sicer pa postane član lahko vsak, kdor ima glavo, da mu ne gre ovrtnik preko nje. Katoličani nečije posnemati socialistov, pa morajo delati drugače. All right!

Socialistične Jednote se združujejo, katoliške se razdružujejo; to je čisto prav in v redu, in jaz pravim: Le tako naprej!

Pozdrav vsem sodrugom!

Josip Krotec.

Ely, Minn.

Kljub vsem nasprotnikom napreduje slov. in hrv. socialistični klub št. 148 prav lepo, in če nas je članov bolj malo, zato lahko pravimo, da smo najboljši. Nekateri sicer pravijo, da bo Ave Mica sedaj razdrila socialistično organizacijo in zavdala Proletarcu. Jaz pa mislim, da Ave Mica in njeni narokovalci niso ustanovili socialistične stranke in je tudi ne bodo razdrili. Tukaj ni tako, kakor pravi stari pregovor: Po farjih je prišla vera gor, po farjih pride dol. Socializem ima drugačne koramine in močnejše.

Nekaterim ljubeznivim hujšakom in obrekovalcem tudi naznanjam, da je naša čitalnica, ki je nepristranska, zdaj prosta dolga, ki nas je 39 članov mučil trinajst mesecev. Znašal je tisoč dvetdeset dolarjev, ali zdaj smo se ga vključili nasprotnikom iznebili.

Tudi društvo "Sokol" šteje 20 S. N. P. J. lepo napreduje ter mu je ta mesec zopet pristopilo devet članov.

Misleče rojake pozivam, naj pristopijo socialističnemu klubu, da bodo politično organizirani in da bodo lahko sodelovali v vprašanjih, ki se tičejo njihovih kože. Za izobrazbo jim pa priporočam, naj pristopijo čitalnici, kjer so jim na razpolago raznovrstne knjige in časopisi. Seveda, če bi kdo mislil, da bo s čitalnico napravil velik bussines, bi se zelo zmotil. Zakaj tukaj nam gre le

POZOR!

Dotične, kateri so naročili

"Družinske koledarje"

in še ne plačali, uljudno prosimo, da prej ko mogoče pošljejo denar, da mi potem uredimo račune in plačamo tiskarno.

za to, da si olajšamo in pospešimo izobrazbo.

S soc. pozdravom

J. Teran.

Dorrisville, Ill.

Cenjeno uredništvo!

Slučajno sem dobil v roke list Proletarec in ker sem spoznal, da je to res pravo orožje proti kapitalizmu, si ga naročam; ko mi poteče naročnina, jo pa obnovim.

Sedaj so razmere tako slabe, da si človek še za hrano komaj zasluži. Tukaj delamo v premožgokopih. Dela se po dva dni na teden; torej ne svetujem nikomur, da bi hodil sem za delom. Brezposelnost je tukaj že sedaj velika.

Tak je kapitalistični sistem. Brezposelnost vedno večja, hrana obkopa, obuvalo vedno dražja, zaslužek kljub draginji vedno slabši.

Delavci mora biti siromak pod kapitalistično vlado, in ostane siromak, dokler se ne bo zbudil iz spanja pravičnega, se postavil na noge ter pokazal kapitalizmu, da je v slogi res močnejši. Seveda samo v slogi, s katero navaja delavce socializem.

Zato bi tudi jaz zaklical rojake in mislečim delavcem: Združimo se, organizirajmo se, čitajmo napredne časopise, pa bomo spoznali, da je v tem naša moč.

Vsak zaveden delavec bi moral imeti v svoji hiši Proletarca, ki je resnično delavski list in delavsko orožje in ima po pravi svoje ime.

S soc. pozdravom

John Klančnik.

Sublet, Wyo.

O delovnih razmerah ne bom veliko pisal, saj je vsakomur znano, kako je sedaj po Ameriki. Kakor drugod, tako je slabo tudi tukaj. Če dni in večere imamo časa za vsakovrstna razmišljanja, in največ se govori o Slovenceh v stari domovini, o združitvi Jugoslovanov, o slovenski ligi itd. Ljudje so pa zelo vročeglavi, pa prihaja v takih pogovorih do hude jeze, ki pa je po mojem mnenju čisto nepotrebna. Kdor je za združitev, je takoj velik nevednež, zaručanje itd. Ali največ nevednosti je vendar pri naših nazadnjakih. Preko sto Slovencev nas je tukaj, ali prav malo jih je naprednega mišljenja. Samo pet jih poznam, ki so naročeni na ta list. Nekateri celo mislijo, da bi jih Proletarec spravil v pogubo na onem in ob vse imetje na tem svetu.

Pred kratkim je prišel zastopnik Proletarca A. Blažič k Franku Cireju, ki je bil pred nedavnim časom naročen na list, in ga je vprašal, če ne bi hotel obnoviti naročnine. Tedaj se je pa razburila gospa Cirejeva in zakričala: "Takim ljudem se pri nas ne odpirajo vrata!"

Blažič ni to prav nič razkačilo. Izpregovoril je nekoliko pomilovalnih besed in odšel.

Jaz pa svetujem gospej Cirejevi, da naj se nauči malo spodobnosti, in če česa ne mara, naj to pove z lepo besedo, kakor se govori z ljudmi in med ljudmi. Če je groba, kaže s tem le svojo neoličnost, in človek si mora misliti, da je zrasla bolj med divjimi ljudmi v kraju, kjer je oster zrak in zgodnja zima.

Če pa pride gospa še s kom v pogovor o socializmu in o takih

rečeh, o katerih očitno nič ne razume, naj ne meče nikomur pod nos, da ima več od drugih. Zakaj pri takih pogovorih nima njeno bogastvo nobenega pomena. Sicer pa je tudi njen mož delavec, odvisen od svojih rok, ona pa od njegovega dela. In če ima par dolarjev več kakor kdo drugi, ne prihaja to v poštev. Vsi, ki živimo od dela svojih rok, smo odvisni od kapitalizma, dokler ne pridemo do tistega cilja, ki ga gospa najbolj sovraži.

Ne maram se spuščati v prepri in sovraštvo. Kar sem povedal, naj ima gospa samo za poduk. Najbolj bi ji pa priporočal napredne knjige in časopise. Potem bi prišla do spoznanja, kako zelo se je doslej motila.

Opazovalec.

St. Louis, Mo.

Krvava vojna divja v stari Evropi. Kulturni ljudje ubijajo drug drugega in se dajo ubijati drug od drugega. Komu je to v korist in zakaj je ta vojna, bi razumel vsak človek, ki nima mre na očeh. V boj za "vero, dom, cesarja" kličejo že sedemnajstletne mladeniče. (V bolnišnici v Chebu na Češkem imajo celo štirinajstletnega vojaka ranjenega. Op. ur.) Rad bi našel človeka, ki bi mi znal povedati, za katero vero se pravzaprav bojujejo. Mohamedanci pomagajo kristjanom ubijati kristjane; katoličani, luteranci, pravoslavni, anglikanci, kalvinisti, budisti, rogani, vse je pomešano, vse se vzajemno mori — za katero vero pravzaprav? Najbrže za cesarska kraljevo kapitalistično.

In za katero domovino? Spominjam se, ko je moj oče leta 1900 v neki vasi na Kranjskem, kjer je bival že 10 let, vprašal za domovinsko pravico, pa je ni dobil. Bojeval se je pa leta 1866. na Laškem za domovino. Ko je bil star, pa domovinske pravice ni dobil. Za katero domovino se toraj revni delavci koljejo? Za domovino Aeromancev in kapitalistov — mora vsak odgovoriti. Kaj pa je cesar, da se mori milijone ljudi zanj? Kaj je še cesar naredil v korist delavcev? Cesar je oseba kakor vsak človek, samo da ima ime cesar, in najbolje bi bilo, da se nepotrebni troši odpravijo iz človeške družbe in vpelje socialistični sistem kateri bo strmoglavil kapitalizem, in tedaj bo mir na zemlji. Dosti je delavcev tu v Ameriki, ki se jako zanimajo za vojno in simpatizirajo z Avstro-ogrsko-nemško-turško zvezo in ji žele zmago. Ali če ima ostati tak sistem kakor dosedaj, je prav vseeno, kdo dobi. Glavno je, da bi se čim več zdravih delavcev vrnilo in da bi bil čim prej konec tega klanja. Obrnimo se še v našo novo domovino Ameriko. Tudi tu je vojna. Na tisoče revnih ljudi gladuje in prezeba. Zakaj? Zato, ker delavci tako hoče. Delavci ameriškega imajo priložnost, da si izboljšajo položaj, pa ga noče. Rajši trpi glad in mraz v zadušnih mestnih luknjah, kakor bi pa živel človeško. Prijatelj delavce, pomagaj si, pomagaj tvoji ženi in deci! Ne poslušaj ob času volitev sladkih besed svojega sovražnika. Organizirajmo se vsi pod rdečim praporjem in združimo se, kakor se združeni naši nasprotniki. Ob volitvah pa ne volimo samo nekaj delavskih kandidatov v vlado oziroma zakonodajno, temveč volimo za vsa zastopstva vse socialistične kandidate, potem bomo rešeni pokore, potem bo en pastir in en hlev. Preje pa ne.

Torej še enkrat, delavci, podajmo si roke! Proč z naše staro navado. Delujmo sebi v korist, da nam ne bo treba hoditi od tovarne do tovarne, od mesta do mesta prosit za naš vsakdanji kruh. Kadar bomo složni in delovali roko v roki, nam bo prisijala zarja srebode na jasnem nebu.

Soc. pozdrav vsem

J. K.

GLAVNICA IN
PREBITEK
\$500,000.00

James F. Stepina,
predsednik.
Adolph J. Krasa,
blagajnik.
Christian R. Walleck,
I. podpreds.
Emanuel Beranek,
II. podpreds.

AMERICAN STATE BANK

1825—27 Blue Island Ave., blizo 18-ste ulice.

PREJEMA ULOGE

Na hranilne uloge daje 3% obresti. Na čekovni račun daje najpovolnejšo postrežbo.

POŠILJAMO DENAR V DOMOVINO

in jamčimo, da se denar ne izgubi, temveč se vam povrne, ako bi se ne izplačal.

DAJEMO POSOJILA

s povoljno nizko ceno na poslopja v Chicagu. Ako imate stavbišča (lote) vam pomagamo zgraditi hišna poslopja in to na mesečno odplačevanje, mesto da plačujete stanarino, plačujete svoj dom.

SPREJEMAMO TIRJATVE DENARJA V STARI DOMOVINI

Ako imate denar v stari domovini in ga želite dobiti sem, tedaj se obrnite do nas.

SLOVENSKO-HRVATSKI ODDELEK

dati vam hoče vsa pojasnila, ki jih potrebujete. Glavni zastopnik je M. V. Squarey.

Pošiljamo denar v staro domovino cenejše---kod kedaj poprej!!!

Sedanji čas pošiljamo denar po sledečih cenah:

10 kron za \$ 2.05	300 kron za \$ 58.95
20 kron za \$ 4.05	350 kron za \$ 68.85
50 kron za \$ 9.95	400 kron za \$ 78.50
100 kron za \$ 19.65	450 kron za \$ 88.45
200 kron za \$ 39.25	500 kron za \$ 98.00
250 kron za \$ 49.20	1000 kron za \$ 196.00

Hitite poslati sedaj!

Izrabite ugodno priliko!

Za denar jamčimo!

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "PROLETAREC" se tiska v naši tiskarni

5 pristnih pijač, Kranjski Brinjevec, Silovčev, Tropinovec, Grenko Vino in to so: Highlife Bitters. Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna v Ameriki, ki importira žgane pijače naravnost iz Kranjskega. Naročite si poskusni zaboj, koliko steklenic in katere pijače hočete, samo da bo eden zaboj, 12 steklenic. Moje cene so nižje nego kjerkoli drugje, ker mi ni treba plačevati dražih agentov. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.

A. HORWAT,

600 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

ŠTEDENJE.

Dozdeva se nepotrebno, priporočati narodu, naj si hrani svoj največji zaklad — zdravje — ki se ne da zopet tako lahko pridobiti, ako je enkrat zgubljen. In vendar vidimo pred nami nevrjetno nevarnost, kakor če bi narod vabil bolezen in smrt v svoja telesa. Hranite si svoje zdravje bolj kot svoje dolarje. Mi nudimo onim, ki so izgubili svoje dobro zdravje in ga žele zopet nazaj pridobiti

Trinerjevo ameriško
zdravilno grenko vino

To naravno zdravilo, obstoječe iz čistega rdečega vina in zdravilnih zelišč ima čestokrat zelo hiter in dober učinek, ako se ga redno uživa pri

okorelih jetrih,
zapekl,
zgubljanih
nenadni slabosti,
bolečinah v čevih,
krčih,
želodčnem kataru,

in pri vseh boleznih, kjer je treba hitro izčiščenje telesa, ne da bi se ga oslabilo. To sredstvo očaja sestav ter ga usposablja, da deluje brez prenehanja. V boleznih želodca, jeter in droba deluje dobro.

V LEKARNAH

JOS. TRINER

izdelujoč kemik

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

Trinerjev liniment imajte vedno pri roki. Mogoče, da ga ne rabite danes, zelo dobro vam bo ustregel jutri pri olajšanju bolečin v mišicah ali sklepkih. Cena 25c in 50c, po pošti 35c in 60c.

Rojaki v Waukegan in North Chicago, Ill.

POZOR!

Naznanjam vsem mojim prijateljem, znancem in dosedanjim obiskovalcem, da bom imel v soboto, 27. februarja v moji gostilni pečeno jagnje za prigrizek. Ne zamudite dobre pečenke in povežite se svojim prijateljem o tem!

Jos. Slabe

216 S. GENESEE STREET,

WAUKEGAN, ILL.